

Телеграф
22.12.2020 г., с. 13

**Ивайло Иванов, управител на НОИ:
55 000 българи се отказаха от втора пенсия**

Първата е по-висока без трите златни години

Над 300 000 по-малко болнични в пандемията

Това е той:

Завършил е више икономическо образование Стопанската академия Димитър Ценов" в Свищов с магистърска степен по финанси и кредит през 1993 г.

През 2006 г. се дипломира като магистър по право в ЮЗУ „Неофит Рилски“ в гр. Благоевград

До септември 2009 г. е заместник изпълнителен директор на АСП, след това е назначен за изпълнителен директор

От юни 2016 г. до септември 2017 г. е зам.-министър на труда и социалната политика

На 19 септември 2017 в. е избран от Народното събрание за управител на Националния осигурителен институт

Райна Харалампиева

- Г-н Иванов, в условията на пандемия електронните услуги стават все по-важни. НОИ прилага много такива. Какво ново имаше в това отношение през пандемичната 2020 г.?

- Няколко дни преди въвеждането на извънредното положение в страната през март НОИ призова гражданите да се въздържат от лично посещение в офисите на институцията в цялата страна, освен в случаи на реална неотложност. Разбира се, основание за този призив бе наличието на достатъчно алтернативни форми за контакт с института и преди всичко на над 70 електронни услуги. Достъпът до тях се осигурява чрез издаване на персонален идентификационен код (ПИК) и през тази година поради увеличения интерес към онлайн услугите по време на извънредното положение и продължаващата извънредна епидемиологична обстановка НОИ положи усилия да осигури възможност за издаване на ПИК на НОИ по електронен път, без необходимост от посещение на място в приемните на института. Още през март беше създадена възможност да се заявява издаването на ПИК чрез Системата за сигурно електронно връчване на Държавната агенция „Електронно управление“ (ДАЕУ), като заявлението се подпише с електронен подпис.

- Колко време отнема това?

- Издаването отнемаше около два дни. Най-желаното и удобно за хората издаване на ПИК беше осигурено със стартирането на нова електронна услуга на НОИ съвместно с Евротръст за издаване на ПИК чрез подписване на заявлението в реално време (онлайн) през мобилен телефон с мобилен електронен подпис. С тази услуга ПИК се издава и активира на момента и може да се използва веднага от лицата. По същия начин вече се заявява и една от услугите на НОИ към осигурителния архив - издаване на удостоверение на прекратени осигурители, които нямат правоприменик и които са имали наети лица по трудово правоотношение. Увеличи се използването на услугите на НОИ през средата за междурегистров обмен на ДАЕУ от други администрации, общини, доставчици на публични услуги и др., което също е в посока намаляване административната тежест върху гражданите за изискване на документи от тях. През портала за подаване на заявления за административни услуги към административната информационна система на НОИ, достъпен през интернет страницата на института, могат се заявят на практика

всички услуги или чрез попълване на отделни специализирани форми, или чрез универсална форма за контакт с достъп до персонални данни, като идентификацията е чрез ПИК на НОИ за физическите лица или идентификационен код или квалифициран електронен подпис за осигурителите.

- Кои са най-масово използваните услуги?

- Традиционно най-масово използваните услуги на НОИ са справочните, чрез които осигурените лица се информират за статуса на обработка на документите и плащанията си по краткосрочни обезщетения - за болест, майчинство, безработица, помощи от държавното обществено осигуряване, за издадените разпореждания за пенсия и безработица, за статуса на социалното си осигуряване и други, чие-то потребление расте с всяка изминала година. Във връзка с администрираните от НОИ антикризисни мерки през 2020 г. бяха разработвани своевременно и на интернет страницата на НОИ са достъпни нови справочни услуги, на-сочени към фирмите за изплатените компенсации/ средства по различните постановления на Министерския съвет.

- Само до края на 2021 година ще избираме дали размерът на пенсията да се изчислява със или без трите „златни“ години. Какво показваха вашите анализи - по старата или по новата формула пенсиите са по-високи?

- Анализите показват, че т.нар. нова методика е значително по-благоприятна за сегашните пенсионери. Пенсиите, изчислени по „новата методика“ и отпуснати през 2019 г., са с 27,5 на сто по-високи от пенсиите, изчислени по „старата методика“ и отпуснати през същата година. За отпуснатите през 2020 г. пенсии, за които пенсионните производства са приключили и е определен окончателният размер на пенсията, разликата е 23,7 на сто.

- Колко хора са прехвърлили спестяванията от втория стълб в НОИ?

- По наша информация от септември 2015 г. до ноември 2020 г. около 55 000 осигурени в универсалните пенсионни фондове лица са избрали да се осигуряват само в първия стълб. Голям брой от тях - около 22 000, вече са упражнили правото си на пенсия. При условие че общият брой на осигурените лица, родени след 31 декември 1959 г., доближава 2 300 000 души, с просто око се вижда, че броят на тези, които са избрали да се осигуряват само в първия стълб, е незначителен на фона на общия брой задължително осигурени в универсалните пенсионни фондове лица. Това е важно да се подчертае заради интерпретации, че държавата търси начин да финансира дефицитите в социалното осигуряване чрез натрупаните в индивидуалните партии на лицата средства. Нещо подобно категорично не отговаря на истината. А истината е, че от 2016 г. насам допълнителните приходи от осигурителни вноски от онези лица, избрали да се осигуряват само в първия стълб, възлизат на под 1 % от общите приходи на държавното обществено осигуряване, а преведените от пенсионноосигурителните дружества средства към Сребърния фонд или държавното обществено осигуряване са под 2% от общите приходи. Така че няма никакви аргументи в подкрепа на тезата, че спестяванията за пенсия във втория стълб на осигурените лица се използват, за да се „пълни държавната хазна“.

- Наскоро анализ на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване показва, че около 35% от жените, които ще се пенсионират през 2021 г., нямат стаж за пенсия от НОИ и ще вземат само от фондовете.

Така ли е?

- Твърдението, че 35% от жените, които ще се пенсионират през 2021 г., нямат стаж за пенсия от НОИ, не може нито да бъде потвърдено, нито да бъде опровергано, защото нито НОИ, нито пенсионноосигурителните дружества разполагат с пълната информация за осигурителната история на тези хора. Това се отнася основно за периодите за осигуряване преди 1997 г., когато не е съществувал персонален регистър на осигурените лица. Хората трябва първо да подадат заявление за отпускане на пенсия, да предоставят необходимите документи и само тогава може да се прецени дали имат право на пенсия или не. Всяко друго твърдение е спекулация.

Но едно е вярно - на база на информацията колко вноски са постъпили в индивидуалните партии на лицата категорично не може да бъде направен извод дали тези хора ще имат право на пенсия от първия стълб или не. Това е така поради редица обстоятелства.

- Какви?

- Първото вече бе споменато - правото на пенсия от първия стълб зависи и продължителността на осигурителния стаж за периоди, когато изобщо не е имало универсални пенсионни фондове. По никакви законови правила пенсионноосигурителните дружества могат да имат достъп до тази информация. На второ място фактът, че в една партия не постъпват вноски, не означава непременно, че въпросните лица не са осигурени в първия стълб. Те могат да са в периоди на майчинство, временна неработоспособност или безработица, а това са периоди, които се признават за осигурителен стаж при определяне правото на пенсия от първия стълб. Може да са работили в друга държава членка, а съгласно европейските регламенти за координация на системите за социална сигурност, има много голяма вероятност периодите на осигуряване там да послужат при определяне на правото на пенсия от първия стълб.

- Увеличават ли се болничните в периода на пандемия?

- Няма никакво увеличаване на общия брой на болничните листове през 2020 г. - за периода от януари до ноември те са 2 564 962, за същия период на 2019 г. са 2 902 397.